

En presentation av olika artiklar som handlar
om Norra Latins sommarhem, hämtade från
Dagens Nyheters arkiv under perioden
1938 till 1989.

Norra latinarna få idrottshem.

Ett sommarhem för Norra latinare är samtalsämnet för dagen i skolan vid Norra bantorget. Hemmet blir beläget i Stockholms södra skärgård, och att idrotten kommer att inta en framträdande plats på hemmets program kan man ta för givet.

Flera skolor lära följa exemplet vad det lider.

Norra Latinare!

Undertecknade inbjuder härmed de forna lärjungar vid Norra Latinläroverket i Stockholm och de föräldrar till nuvarande och forna Norra Latinare, som äro intresserade för ungdomens fysiska fostran, att bilda en förening.

"Norra Latins sommarhem"

Föreningen skall hava till uppgift att anordna och ekonomiskt understödja lantvistelse under ferierna och skolresor för lärjungar vid Norra Latin.

Konstituerande möte hålles i Norra Latins kollegierum torsdagen den 17 mars kl. 8 e. m.

GÖSTA FORSSELL. AXEL W. AHLBERG.
Inspektör. Rektor.

BIRGER PERSONNE,
Gymnastiklärare.

Norra latin får fint sommarhem.

Inackorderingsavgiften
blir en krona
om dagen.

Norra latinläroverket har lagt sig till med ett verkligt pampigt sommarhem. 80 elever skola beredas plats där över sommaren, och det nästan bästa ur pojkarnas synpunkt är att allt pluggande kommer att förbjudas. Ja, inte ens lärarna skola få sätta sin fot på området, med undantag för inspektorn.

Stället heter Södra Marum, och man har hyrt det från Barnens dag, som numera icke har någon användning för det. Området, som ligger en halv mil från Barnens ö, omfattar 25 tunnland och har strandtomt. På platsen finnas tre rymliga villor med sovsalar. I en annan byggnad finnas kök och fyra matsalar. Dessutom har man en stor sportstuga, där man kan hålla till vid dåligt väder.

Om man sedan nämner att det finns härlig badstrand, brygga med trampolin och 24 tunnland vild skogsmark, kanske man givit en föreställning om ställets möjligheter att bli ett pojkarnas paradis. Stället skall bebos av pojkar som annars icke ha någon möjlighet att komma ut på landet. Inackorderingsavgiften blir en krona om dagen inklusive tvätt och eventuell läkarvård.

De elever som ha särskilt ont om slantar skola emellertid få bo där gratis. Under sommaren kommer man att motta två grupper elever om vardera 40 man, och vardera gruppen får stanna i fyrtio dagar. Några lärare få som nämnt icke förekomma därute, utan äldre gymnasister skola vara ledare. Man har bildat en särskild förening för sommarhemmet. Den konstituerades på torsdagskvällen, och vid mötet framkom att man gärna mottar bidrag för att bereda så många som möjligt att bo gratis och för att göra en del förbättringar. Vidare hyser man den förhoppningen att någon skall skänka en båt till stället.

Föreningen Norra latins sommarhem konstituerades vid ett sammanträde som torsdag kväll hölls i läroverkets kollegierum under ordförandeskap av skolans inspektör, professor Gösta Forssell. Ett fyrtital intresserade hade infunnit sig.

Sedan stadgar antagits utsågs följande styrelse: professor Gösta Forssell, ordförande, rektor Axel W. Ahlberg, vice ordförande, läroverksadjunkt Magnus Dahlén, sekreterare, läroverksadjunkt M. E. Wahlgren, skattmästare. Övriga ledamöter: iur. stud. Sigvard Bruce, direktör Torsten Hérnod, major Ernst Killander, bankdirektör Olof Regnstrand och kapten Birger Personne. Suppleanter blevo överstelöjtnant Gustaf Dyrssen, lektor Olof Hammarsten, lektor Ellis Hjalmar och hr Ake Karlsson. Till revisorer utsågos revisor Fredr. Erdman och läroverksadjunkt Karl-Erik Näsmark.

FOTBOLLSTRÄNING vid Norra latins sommarhem Sjövik på södra Björkö.

Norra latins sommarhem ett samhälle i smått.

På södra Björkö, ej långt från Marums brygga, ligger Norra latins sommarhem vackert inbäddat i en härlig barrskog med Bagghusfjärden alldeles in på knutarna. Ett bättre läge för ett sommarhem kan man inte tänka sig, skog och vatten som enda grannar. Vägen från Marums brygga går genom en tät granskog, och väl framme ser man Sjöviks lummiga trädgård med Sjövillan, realskolans förläggning, på vänster hand. Längre fram i en vacker talldunge ligger gymnasiets villa med det betecknande namnet Tallvillan. Nedanför vid stranden ligger köket och matsalarna. Villorna äro byggda i skärgårdsstil, vilket ger ett hemtrevligt intryck. I viken framför sommarhemmet ligger dess "flotta", som utgör en imponerande anblick. Längst ut ligger en segelbåt på fyrtio kvm. förtöjd, och vid bryggan finns motorbåt, roddbåtar och kanoter.

Från Sjövillan går vägen förbi personal- och gästvillan, sommarhemmet mottar även gästande föräldrar. Nedanför personalvillan ligger fotbollsplanen, som efter vad som synes är väl använd. I en ladugårdsbyggnad bortom fotbollsplanen äro ping-

pong-salong och cykelstall inredda, och bakom denna ligger idrottsplanen och en livligt frekventerad badmintonbana. På höger hand vidtar sedan skogen, omfattande 25 tunnland, ett eldorado för terränglöpare.

Men det kanske viktigaste får inte glömmas, sportstugan, som i dessa dagar ej gör skäl för namnet, ty den användes som skolasal.

Sjövillan, realskolans förläggning, rymmer fem stora och luftiga sovsalar. Pojkarna ligga i turistsängar på mjuka vaddmadrasser. Salarnas storlek variera, de största rymma elva stycken och de minsta blott två. Smårummen bebos av de äldre gymnasisterna, som härigenom känna sig mera fria och självtändiga. I korridoren sitter en anslagstavla med alla aktuella meddelanden. På övre våningen ligger dagrummet, och där finnas både radio och bibliotek förutom dags- och veckotidningar samt sällskapsspel. Tallvillan är ordnad på ungefär samma sätt med den skillnaden att pojkarnas egen smak och sinne för trevnad här mera fått komma till sin rätt.

Sommarhemmets föreståndare, kandidat Sigvard Bruce, framhåller att företaget är nystartat och att han denna sommar ännu laborerar sig fram. Han och hans medhjälpare ha haft det arbetsamt med att organisera och hålla sommarhemmet flytande. Föreningen N. L. S. bildades i mars månad, och på den korta tid som stått till buds ha nödiga medel anskaffats till allt som följer med igångsättandet av en sommarvistelse för 60 pojkar.

För varje dag utarbetas ett varierande program. Förmiddagen upptas av praktiskt arbete dels i trädgården, dels i skogen samt av idrott. Klockan 14 vidtar den s. k. "populära punkten", för vilken i allmänhet ett särskilt program finnes. Då föreläs utflykter till havet, segel- och motorbåtsurer, vandringar i skogarna eller tävlingslekar. Ungefär varannan dag äga heldagsturer rum med segelbåten. Efter middagen följer fritid.

Fyra mål om dagen.

Fyra måltider serveras om dagen, då pojkarna ge prov på en strålande aptit. Hushållet förestås av hemmets duktiga husmor, fröken Signe Nyberg, som till hjälp har två assistenter. Det vill säkert till både energi och krafter ett laga mat åt dessa 60 matfriska pojkar och tvätta och laga deras kläder, stoppa deras strumpor och hålla rent i villorna. Naturligtvis få pojkarna hjälpa till med en del. För varje villa finns sålunda en städchef, och i varje rum tura pojkarna om med städningen. Vidare finns en kökshandläggning som sköter om dukning och disk. Detta arbete hör till de mindre angenäma, men som väl är återkommer det blott var tionde dag.

Sommarhemmet har egen bank, egen affär, där praktiskt taget allt kan köpas, eget postkontor och egen brandkår. För att inte pojkarna på några få dagar skola göra av med alla sina fickpengar insätts de i banken och uttas enligt målsmans eller lärjunges en gång givna önskan. Tack vare

affären undvikes allt onödigt spring till handelsboden. Brandkåren har haft flera nattövningar, som varit både till nytta och nöje.

Förutom av kandidat Bruce ledes sommarnöjet av studerandena Sven Standar och Olle Segersten. Dessutom utnyttjas de äldre pojkarna som ledare, och de inneha dessutom vissa befattningar såsom postmästare, bankdirektör, affärsman, städchef m. m. Ordningen är den bästa tänkbara. I stor utsträckning användes självstyrelse, och det har visat sig att pojkarna väl kunna hålla reda på varandra. Formerna äro mycket fria och kamratliga, vilket gör att inga slitningar förekomma. Permission beviljas på begäran.

Alla inköp göras från handlare Holm i Marum, som håller både billiga och bra varor, och ett varmt tack riktas till honom för den hjälp han givit hemmet vid starten och för den goda reklam för hemmet som han gjort i trakten.

Under den senare delen av sommaren har ferieläsning pågått. För detta ändamål är en högskolestudent, kandidat Conricus, anställd. Han biträdes av två undervisningsvana fjärderingare, Einar Stange och Manfred Sundqvist. De som antlita "ferieskolan" rikta sig energiskt på sina uppgifter, trots att det måste vara hårt att sitta inne och plugga medan de andra roa sig.

Efter en rundvandring på sommarhemmet förstår man, varför norra latinerna kalla Sjövik för ett "Paradis". Härute i Rosla-

gens samn hämta de krafter till vinterns arbete. Det ligger en vacker tanke bakom skapandet av detta sommarhem. Många pojkar som annars skulle fått trampa stadens dammiga gator få nu idka ett friskt och härligt friluftsliv, njuta av de förströelser sommarhemmet bjuder på, få kännedom om skog och sjö, med ett ord få aktning för och kärlek till den svenska naturen.

Nu hoppas blott Norra latins sommarhem och dess ledning att Sjövik skall bli deras eget, och därför riktas en varm vädjan till alla ungdomens och Norra latins vänner att bistå dem i deras strävan.

NORRA LATINS SOMMARHEM

har utsänt sin årsberättelse, som bl. a. innehåller en redogörelse för hemmets verksamhet under förra sommaren.

Sammanlagt voro 84 gossar sommargäster på Sjövik, Björkö, mot en dagsavgift av 1 kr. 30 gossar tillbragte hela sommarlovet på Sjövik. Föreningen bekostade fem friplatser under hela sommaren, gymnastikföreningen Concordia fem friplatser och Norra latins idrottsförening en friplats.

Det stora önskemålet är, framhålls i årsberättelsen, att sommarhemmet blir ägare till sin fastighet, som nu hyres från Barnens dags förening för två år i sänder.

Behållningen vid årets slut utgjorde 4.013 kr. Medlemsantalet vid 1938 års slut var fem stiftande, 90 ständiga och 183 stödjande.

Man över bord från "Södertörn".

På fredagskvällen föll 20-åriga eldaren C. Karlsson över bord från ångfartyget "Södertörn", då båten befann sig på Björkfjärden mitt för Sandvikens brygga. "Södertörn" stannade länge på platsen och sökte, och även från land, bland annat från Norra latins sommarhem, för folk ut, men alla efterforskningar voro fruktlösa.

♦
Ledarkursen för Norra latins sommarhem, vars teoretiska del avverkats under hösten, fortsätter den 20 december med praktiska övningar i sommarhemmet. Kursen, som står under ledning av kurator S. Bruce, omfattar denna gång en rad grenar med bl. a. sjukvård och vapenövningar samt är fältmässigt tillrättalagd. Föredrag, samkväm och lägerliv förekomma. Deltagarna återvända den 8 januari från sommarhemmet.

Liten intervju —

om Norra latins semesterhem.

— Jojomlän, svarar professor Gösta Forssell belåtet när Namn och nytt frågar honom i hans egenskap av ordförande i Föreningen Norra latins sommarhem om inte de ungdomar som i sommar skola semestra där för första gången kunna göra det i den angenäma känslan av att befinna sig under eget tak.

Prof. G. Forssell.

i sommar ska vi ha sjukstugan klar och dessutom bättre köks- och serveringsloka-

ler. — Tack vare att vi i höstas fingo anslag ur arvsfonden, fortsätter professorn, ha vi kunnat inköpa Sjövik på Vaddö-Björkö, som vi förut hyrt av Barnens dags förening. Det var 25.000 kr. vi fingo för det ändamålet, och så blev det dessutom 10.000 kr. för reparationer och smärre tillbyggnader. Det är inte riktigt färdigt ännu, men snart, rätt snart

— Tack vare att vi i höstas fingo anslag ur arvsfonden, fortsätter professorn, ha vi kunnat inköpa Sjövik på Vaddö-Björkö, som vi förut hyrt av Barnens dags förening. Det var 25.000 kr. vi fingo för det ändamålet, och så blev det dessutom 10.000 kr. för reparationer och smärre tillbyggnader. Det är inte riktigt färdigt ännu, men snart, rätt snart

ler. Det är tredje sommaren skolans ungdom kan ta sin tillflykt till Sjövik, och de som få fara dit den här gången göra det alltså nästan som stolta ägare av de vackra 25 tunnlanden med strandtomt. Intresset är också synnerligen stort, inte bara hos eleverna utan också bland lärarna. I sommar få vi inalles 140 pojkar dit, semester-tiden är delad i två terminer på sex veckor vardera. Och dessa sex veckor få de för 75 kr. med resor och allt. De som inte ha råd med det tas emot alldeles gratis — i år ha cirka femton kunnat beredas denna förmån.

Dessa låga avgifter täcka naturligtvis inte omkostnaderna, professorn låter plötsligt helt bekymrad i telefon.

— Särskilt i år har det varit svårt att få in medlemsavgifterna, suckar han, 5 kr. om året eller 50 kr. i engångsavgift. Man får ju inte undra på det, som tiderna äro, men ledsamt är det förstås.

Och så ber professor Forssell alla f. d. Norra latinare som känna för sin gamla skola och som ha förmånen av att vara välbeställda och rangerade karlar att ta sig en funderare på om

de inte trots dessa tider skulle kunna vara av med ett litet belopp. Trots dessa tider, men också på grund av dessa tider. För många av Norra la-

tins nu studerande ynglingar kunna inte besina föräldrar om de där 75 kronorna. Särskilt inte i — ja, i dessa tider.

Namn och nytt har också växlat ett par ord med semesterhemmets kurator, kandidat Sigvard Bruce. En makalös kurator, är professor Forssells betyg. Kandidat Bruce reser ut till hemmet i dag tillsammans med personalen för att se till det hela och inspektera reparations- och tillbyggnadsarbetena.

— Den 18 juni hämtar jag kontingenten för den första sexveckorssemestern. En härlig dag, vi längta till Sjövik, både jag och pojkarna.

Kandidat S. Bruce.

Norra latins sommarhem ett eldorado för pojkar.

*En hel stad med fullständig självstyrelse
där ingenting saknas.*

Att vara pojke nu för tiden är ganska avundsvärt, men att vara pojke på Norra latins sommarhem på Björkö måste vara det i alldeles särskilt hög grad. Hemmet är organiserat precis som en stad med allt vad därtill hör: där finns både bank och affär, sjukhus och brandstation — inte ens rundradiostudio saknas. Och allt få pojkarna sköta på egen hand. Behöver det tilläggas att de trivas?

Det unika sommarhemmet upptar ett område på 30 tunnland nära Marums brygga på Björkö i Stockholms skärgård. Det är faktiskt en hel stad i miniatyr, och där finnas gator med gatuskyltar mellan husen, parkeringsplatser o. s. v. I tre stora förläggningstvillor finns det plats för 80 pojkar, och bland de övriga husen i "staden" märkes en personalvilla för ledare och övrig personal, en stor kökslokal, inrymmande matsal och kök samt gästhem och sjukstuga. En särskild villa — som väl knappast hör till de mera populära byggnaderna — fungerar som ferieskola och är för detta ändamål inredd med klassrum. Det är alltså väl sorjt för pojkarna på alla sätt.

Fullständig självstyrelse.

Men det märkvärdigaste är inte det rent yttre — stadsbilden, så att säga — utan själva organisationen. Denna välordnade "pojkestad" är helt och hållet baserad på självstyrelse, och varje kväll sammanträder ett valt förtroenderåd bestående av nio pojkar av olika åldrar för att handlägga "stadens" angelägenheter. Var och en får fritt säga sin mening i detta lilla demokratiska samhälle. Inga stränga förordningar eller förbud finnas, men disciplinen är ändå den bästa. De ledare som finnas för att övervaka det hela lägga sig inte i förtroenderådets arbete eller skötseln av de olika institutionerna i "staden". Den enda personal som är anställd är kökspersonalen — en husmor och fyra kvinnliga assistenter — men i övrigt sköta pojkarna allting.

Egen tidning, telefonstation och brandkår.

Pojkarna ha, som sagt, en egen bank som förvarar deras pengar och en egen affär där de kunna få köpa allt vad de

behöva under sommarvistelsen. En egen tidning kommer ut en gång i veckan, och naturligtvis har tidningen också ett depeschkontor med ett skyltfönster, där kommunkörer och andra nyheter hängas upp. Från radiostudion sänder man regelbundna program, där egna förmågor medverka. Programmen sändas pr tråd till alla villorna, där högtalare äro installerade.

Inte heller telefonstation saknas. Av gamla kasserade apparater från telegrafverket ha pojkarna själva anlagt en modern växel, så att man lätt kan komma i förbindelse med vilken del som helst av det ganska stora området. Dessutom har "staden" en egen brandkår med två brandvagnar — som visserligen bara bestå av enkla dragkärror — samt en förstklassig sjukstuga med plats för 12 patienter. Till sjukvårdsutrustningen har man fått statsanslag, en gång i veckan kommer en läkare ut, men sjukvårdskunniga pojkar behandla alla enklare sjukdomsfall. Man är alltså väl rustad i alla avseenden.

Alla möjligheter för sport.

En flotta på 11 båtar hör också till sommarhemmet — en stor segelbåt, en motorbåt med karbidaggregat, roddbåtar och kanoter — och en hamnchef är naturligtvis också utsedd. Alla möjligheter till sport finnas: fotbolls- och idrottsplan, pingponghall och badmintonbana, skjutbana o. s. v.

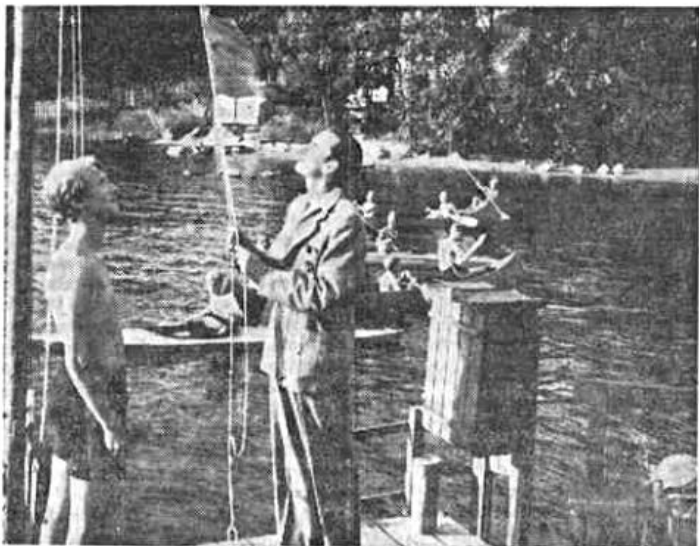
Sommarhemmet står öppet för alla Norra latins elever, från det de börjat i första klassen tills de ta studentexamen. De som kunna betala en slant för sig få göra det — annars kan nog vistelsen säkerställas ändå. Från början hyrde man området, men i och med att man för något år sedan fick ett statsanslag på 35.000 kr. inköptes det. Det är Föreningen Norra latins sommarhem, vars ordförande är professor Gösta Forssell, som handhar själva förvaltningen. Verksamheten har finansierats dels genom inkomsterna från skolfester o. s. v. och dels genom medlemsavgifterna i föreningen och vad villvilliga f. d. norra latinare bidragit med. Emellertid har det ibland varit litet svårt att få det hela att gå ihop, och man vänder till förutvarande elever i skolan och andra intresserade att ihågkomma denna verksamhet, som betyder så mycket för Norra latins nuvarande elever.

Käck pojkstad vid Ålands hav.

En pojkstad med egen radioanläggning, sjukstuga, hamnchef och mycket annat har föreningen Norra latins sommarhem skapat ute på Björkö vid Ålands hav. Dagens Nyheter har besökt "staden" och mottogs bland andra av sjörövarna här ovan som representera ligan "De dödas ben".

Pojkläger med niomannaråd, egen hamnchef och telefonnät.

Gula vimpeln går i topp på signalmasten, till höger kurator Sigge Bruce och hamnchefen.

En pojkstad med egen intendentur, telefonväxel med 16 linjer, modern sjukstuga, radioanläggning med egna utsändningar, hamnchef som kommenderar en hel flottiljå båt — kan det vara möjligt att detta finns helt nära Stockholm? Ja, det existerar verkligen en sån stad, och dess officiella namn är Norra latins sommarhem.

I fem år har detta läroverks energiska ungdomar byggt upp sin "pojksövjet", som de själva kallar sin självstyrda värld, och jag tror att de kommit bra nära ett pojkarnas eget paradiset. Dagens Nyheter har besökt Björkö, där den lilla staten ligger, och ett helt band sjörövare "De dödas ben" smög omkring i vassen med sina långa svärd och skrämde vettet ur Diavolo — kurator Sigge Bruce's namn inom hemmet.

— Allt är lagt på självverksamhet, upplyser kuratorn, vi har ett niomannaråd som valts enligt proportionella valmetoden, och de sammanträder i domarringen här uppe och är högsta beslutande instans även i hemmets ekonomiska frågor. Det finns inga förbud, pojkarna får göra vad de behagar — var så god och kliv ut genom fönstret, var så god och ha kuddkrig till sena natten! Men de måste göra vad de bestämmer sig för, annars kommer "vakterna" och purrar och påminner. Frihet skapar ansvar, och här råder faktiskt en mönstergill disciplin bland våra åttio pojkar.

Vi har också ett omfattande blankettsystem precis som i statsver-

ket, så pojkarna får träning i sådant. Ferieskola har vi också med 40 elever, som bör ha kört i tre ämnen. Vi tar inte sådana som blivit kuggade i allt utom pappslöjd!

Strålkastare för nattseglare.

I hamnen tittar vi på en vridbar strålkastare för nattseglare och signalmasten, med vilken hamnchefen signalerar med olika vimplar allteftersom båtarna är på in- eller utgående. Att man har med en skola att göra ser man på möblerna, vid stranden står ett gammalt kartställ som ap- terats för paddlar, på terrassen en bänk från bönsalen.

På nätterna luffar tio nattvakter omkring — pojkarna själva turas om — och ser till att allt är lugnt och stoppar om ostyriga småpojkar som sparkat av sig. På morgonen väcks staden med klassisk musik. Sedan dyker var och en till sitt älsklingsjobb, somliga bygger kojor i trädtopparna, andra experimenterar fram någon teknisk finess vid instrumentbrädet i snickarverkstaden, någon förfäktar en pjäs som skall sändas ut genom stadens 23 högtalare.

Från köket kan stadens norrländska husmor, matspecialisten Edith Landström, pr telefon ringa till fotbollsplanen, bryggan, sjukstugan, idrottsplatsen och kalla på vilken pojke hon vill!

Orientering inom tullarna.

Föreningen Norra latins sommarhem och Norra latins idrottsförening ha inbjudit samtliga lärjungar vid Norra latinläroverket att delta i en ny form av propagandatävling under motto: "Känner du din stad?", cykelorientering utan karta och kompass inom Stockholms tullar söndagen den 8 november 1942.

Orienteringen, som arrangeras med medgivande av läroverkets rektor, äger rum under förmiddagstimmarna kl. 9—12 med start och mål förlagda till läroverkets skolgård. Deltagarna erhålla ett antal tävlingsuppgifter, som skola lösas genom att deltagarna pr cykel färdas till ett tiotal platser, fördelade över de skilda stadsdelarna. S. k. idealtid tillämpas, i det deltagarna noga tillhållas att färdas i överensstämmelse med de föreskrifter trafikstadgan bjuder.

SOCIAL KURATOR VID NORRA LATIN.

Styrelsen för Norra latins föräldraförening har träffat avtal med konsulent Sigge Bruce att tills vidare på försök fungera som Norra latins sociala kurator.

Hans uppgift skall bli att lämna hemmen råd och upplysningar bl. a. angående de ungas yrkesval, ekonomiska hjälpkällor inom samhället, understöds- och stipendiefonder, familjebidragen, förmedling av läxhjälp, ungdomens sysselsättning under fritid, Norra latins sommarhem, beredskapsarbeten för ungdom m. m.

Konsulent Bruce träffas tills vidare varje måndag kl. 19—20 i läroverket, första gången måndagen den 5 april. Tel. 10 58 80.

Liten intervju —

med Norra latins kurator.

— Helst skulle varenda skola ha en social kurator eller åtminstone en halv, för lika väl som två sjukhus kan slå sig ihop om en man, borde väl två skolor kunna göra det, säger konsulent Sigge Bruce, som Norra latins föräldraförening anmodat att fungera som social kurator.

Få kunde vara bättre lämpade för ändamålet än hr Bruce. Han är själv Norra latinare, mycket intresserad av sport och expert på lägerliv, och eftersom det inte är mer än sex år sedan han tog studenten har han inte hunnit glömma bort skolungdomens syn på saker och ting, för resten har han inte haft tillfälle till det heller, för han är föreståndare för Norra latins sommarhem ute vid Alands hav, och nästan var dag har han något ärende till sin gamla skola, där han är god vän med varenda pojke, och han har dagligen pojkar på besök i sitt hem.

Om en pojke behöver ett råd eller om han börjar sacka efter i något ämne, är det inte så sagt att vare sig hans föräldrar eller han själv ha mod att vända sig till en lärare, ändå mindre till en hög, mäktig

rektor, säger hr Bruce. Beträffande lärarna har man dessutom lätt en känsla av att man kommer och stör en jäktad person, och för resten har denne inte alltid

Konsulent
Sigge Bruce.

något sirakilt motagningsrum, utan måste kanske lyssna till den bekymrade i en korridor eller dylikt. Därför behövs kuratorn som en förmedlande länk mellan skola och hem.

Hittills har jag bara haft en mottagning som social kurator, fortsatte hr Bruce, men den var livligt besökt. Tre

pojkar behövde exempelvis extra-lektioner, då fingo

vi rådslå om en duktig gymnast kan klara saken eller om det behövs en lektors storn rutin, andra pojkar ville bli luftbevakare, andra höra vart de skola vända sig för att få praktisera i en eller annan bransch. För kuratorn gäller det att ha en överblick av den allmänna marknaden, så att han kan giva adresser och hänvisa de frågande till rätt instans. Det är exempelvis ingen lätt

sak att hitta bland alla de sociala byråerna. Det händer också att man kommer in på yrkesval eller fritidssysselsättningar, man kanske kan hjälpa mindre bemedlade att få kläder etc. För övrigt planera vi en bytescentral, vilket ju kan vara bra i tider som dessa, då det börjar bli ont om kupongerna.

Sommarlov . . .

Sommarlovet har börjat. För läroverken vill säga, folkskolorna muttrar och väntar. Första skol- och helgfria dag bar det i väg för dem som har destination Norra latins sommarhem på Björke i Roslagen. Sjuttio stycken kom med i första svepet med "Norrtelje". Åkte på onsdagsmiddagen från Nybrokajen och viftande mödrar ut till Sommis för att bada, segla, idrotta, sola — och arbeta. Det måste man också, två timmar per dag med vedsågning, stubbrytning, kökshandräckning, sjukvårdshandräckning eller något annat. Skolka går inte, den som försöker åker inför rätta — sommarhemmets egen domstol — och blir straffkommanderad att jobba på soptippen eller något annat lika angenämt.

Norra latins pojktad är uppbyggd på självstyrelse, har stadsfullmäktige, kansli, egen telefonväxel, tidning, affär, brandkår, poliskår, re-

diostudio, verkstad och egen bank. Samt eget myntsystem — runda 1- och 2- "putar" i mynt och 5- och 10-putssedlar. 1 put räcker till att få låna en kanot en kvart, och för att få ihop till den fordras ungefär en kvarts frivilligt praktiskt arbete.

— Nyttigt för dom låta, dom måste också börja jobba, om dom vill hyra pingisbord, boxningshandskar, luftgevär och andra grejor, tyckte två fräkniga norralatinare, som har övana och är med fjärde året — Anders Ohberg och Bengt Hellman, 14 år på de femtonde. Det var dom som gjorde stor bankkupp på ön förra året - "bara för kul skull" — gömde kassan och åstadkom inflation på sommarhemsdelen av ön. I år ska dom vara idel ängallika.

Marerog

Styrelsen för stiftelsen Norra latins sommarhem har fått 30.000 kr. ur allmänna arvsfonden till utvidgningar vid anläggningen vid Marum på Björkö utanför Norrtälje. Bl. a. skall man uppföra ny byggnad för pojkarnas tvättning, anskaffa ny spis och vidga skåputrymmen i köket, ordna ny matkällare och uppföra ytterligare en förläggningsbyggnad. Vidare skall man anlägga vattenledningssystem med hydrofor från ny brunn och uppföra ny ferieskolebyggnad.

POJKJURY BÖTESSTRAFFAR BONDPERMITTENT

Till vänster tre av de viktigaste befattningshavarna i pojkstaden framför totempålen S:t Jönsson, fr. v. överkonstapel Christer Magnusson, sjöassistent Gösta Perman och brandsoldat Claes-Göran Duse. Intill två av pojkstadens segelbåtar under en övningssegling på Björköfjärden.

Politiska omvälvningar i Norra latins idealstad

Det inträffade en storskandal i en av Sveriges mera bemärkta städer häromdagen. Två ledamöter av stadsfullmäktige överföll och rånade stadens bankkassör på hela kassan med stadsfullmäktigeordförandens goda minne, och det hela slutade med en kommunalpolitisk omvälvning, föregången av en våldsam valkampanj sedan stadens poliskår avslöjat rånarna och förpassat dem i häkte. Staden var Norra Latins sommathem vid Marum på Björkö, där 103 grabbar i åldern 12—19 år själva regerar sina 40 tunnland stora stad under kurator Sigge Bruces överinseende. Ingenting saknas i staden, varken bank, poliskår, brandkår, tidning, sjukhus, telefonstation eller radiostation, varifrån sommarens evenemang refereras av de egna hallåmännen.

Pojkstaden har existerat sedan 1938 och har växt och blivit populärare för varje år. Nu står hundratala pojkar i kö för att få tillbringa somrarna där. Alla hjälper till att bygga upp staden. Radiostationen t. ex. med 36 olika högtalare runt området är pojkarnas eget verk, liksom telefonstationen, hamnen med motor- och segelbåtar, idrottsplatsen och golfbanan, för att bara ta några exempel. Femtio procent av "medborgarna" är tjänstemän i staden och sköter den med en organisation som är så noggrant utarbetad att till och med Krängel-Sverige ställs i skuggan.

Det första som händer en nyvorden "medborgare" när han kommer ut till sommarparadiset är att han får kvittera ut en summa av 20 put, stadens eget mynt, i banken.

Sedan får han söka anställning inom det gebit han själv önskar, bli polis, hamnkaptan, osv. Allt är avlönat enligt kollektivavtal i put, och det förekommer till och med strejker i pojkstaden när någon tjänstemannagrupp tycker sig vara för dåligt avlönad. Och helt i vanlig ordning blir det då slitsamma förhandlingar med nattmangling och allt innan livet i pojkstaden åter kan gå i de normala spåren.

Tjänstemännen tillsätts av stadsfullmäktige. Borgmästare är kurator Bruce, men alla andra befattningar innehas av pojkarna själva. De väljs efter våldsamma valkampanjer, som inte överträffas av något riktigt val. Efter skandalen häromdagen, då hela stadskassan stals, tillsattes en "koalitionsregering" med representanter för alla de tre partierna i staden.

Rånet i banken tillhör de händelser som återkommer varje år. Bytet skall enligt reglerna gömmas undan någonstans i "city", men ve den rånare som skulle våga tulla av "putarna", stansade plåtmynt. De utgör medborgarnas sparkapital, som banken förräntar med tio procent, och med tur och sparsamhet kan en medborgare skrapa ihop en aktningvärd förmögenhet i put under en sommar. Han kan vinna på totalisatorn, som är i gång vid cykeltävlingarna, på stans eget "penninglotteri" eller på tips, för naturligtvis har man en egen allsvenska i fotboll.

Det fina med pojkstaden är att grabbarna aldrig går syssellosa. Alla måste delta i någon verksamhet under vissa timmar på dagen, och då den verksamheten består i sport, bad, segling eller praktiskt arbete av olika slag, är det givet att ingen smiter undan. Resten av dagen får medborgarna syssla med vad de vill och sköta sina kommunala plikter. Eller också, som en del, sina egna företag. Där finns budbyrå, en taxi-

rörelse, där droskorna är madras-serade dragkärror, och en del andra firmor inom olika områden. De enda anställda i staden är de sex instruktörerna och ledarna förutom sjuksköterska och kökspersonal.

Egna advokater hjälper syndare

Ingen släpps ut i en segeibåt utan att han har skepparbrev, som det brukar ta en sommar att erövr. Och skulle någon bryta mot sjöreglerna blir det ofta stormiga sjöförklaringar, där syndaren har rätt att skaffa sig hjälp av någon av pojkstadens egna advokater. Domstolen består oftast av stadsfullmäktige, men domarna kan överklagas skriftligen inom 24 timmar hos borgmästaren.

Naturligtvis finns det ferieskola också inom staden. Men för att ingen skall behöva gå miste om friluftslivet är pluggandet förlagt till vissa förmiddags- och kvällstimmar. Eftersom pojkarna har självstyrelse får de själva också bestämma sina

permissioner. Det gäller bara att anteckna på permissionslistan i vaktkontoret mellan vilka klockslag man tänker vara ute och anledningen. Och sedan är det bäst att passa tiden. För tidig eller för sen hemkomst straffas med böter eller i värsta fall med några timmar i arresten på poliskontoret, där det inte vankas något annat än vatten och hårt bröd.

Stans poliskår har en batongbeväpnad dubbelpatrull, som patrullerar området natten igenom, så det lönar sig inte att försöka ta bondpermission. Men det har hittills aldrig någon av medborgarna försökt sig på.

Törn

Sommar på Björkö

Norra latins sommarhem på Björkö vid Ålandshav tar som vanligt emot pojkar under sommaren. Minimialdern för deltagande i pojkbyns verksamhet är 12 år, och något krav på att pojkarna skall gå i Norra latin finns inte, även om de kommer i första rummet när det gäller platser. Sommaren är uppdelad i två perioder, 12 juni till 18 juli och 20 till 25 augusti, och under varje period kan man ta emot ungefär 110 pojkar. Avgiften, som i vissa fall kan minskas, är 400 kronor för en period. Ett härligt atomhusliv med arbete och bad och nöjen erbjuder kurator Sigge Bruce, som är föreståndare för hemmet, sina pojkar, men han kan också stå till tjänst med undervisning i alla ämnen. kvalificerade lärare har man lånat med ut till havet och solen.

Med flyg ut till "Sommis"

Vi går ner på vattnet nedanför Norra latins sommarhem på Björkö. Det är Bo Svensén som vinkar ner planet. Hur det mystiska myntet put ser ut demonstreras av Tommy Lundin (t. v.) och Per Silfverparre.

Vet ni vad put är? Ja, just put, p.u.t. Det är världens förnämligaste mynt och finns i cirkulation bara ute på ett litet område bland tallarna på Björkö i Roslagen, där Norra latin har sitt sommarhem för bortåt hundralet grabbar. Hugger man ner ett träd tjänar man så och så många put, och för dom kan man hyra en kanot på en timme. Eller också betala böter om man legat och pratat på luckan efter tystnad.

Vi flög ut med DN-Juniorplanet till sommarhemmet häromdan, och det låg en särskild historia bakom. Vi hade pratat med sommarhemsbasen och Norra latin-kuratören Sigge Bruce ett par dar innan och föreslagit att vi kunde ordna nån slags tävling där ute och att sedan de två bästa grabbarna som belöning skulle få gå upp och flyga en sväng.

— Neej, sa Bruce, det går nog inte, jag måste ha målsmans tillstånd först och

det kan vi inte ordna i en handvändning. Men jag vet, vi gör så här i stället. Vi har skojar med dom yngsta grabbarna här ute ett par dar, bränt av några småli-lare på luckan och så och sagt att snart åker ni i luften. Så vi gör så att vi väljer ut Samuel Hansson och Tommy Lundin redan från början. Så får dom flyga i luften. På riktigt.

Sjömanskap och politik i pojkstaden

Lagar och internt myntsysteem lek som ger lektion för livet

Högre lön åt nattvakterna och införandet av ett parkvaktssystem stod på programmet för det segrande medborgarpartiet vid det stora valet i Pojkstaden vid Ålandshav. Partiet fick in sex ledamöter i stadsfullmäktige medan de övriga två partierna — konservativa samhällspartiet och konservativa ungdomspartiet — fick nöja sig med sammanlagt tre delegater. Vikten av en välplanerad valvaka, ett samlande program och retorisk skicklighet får man lära sig på Norra latins Sommarhem. Plus mycket annat.

Är man individualist behöver man här bara delta i dagsprogrammet mellan klockan 10 och 12.15, och då kan man välja mellan att lära sig segling, simning eller rodd i hamnen, att sporta eller att syssla med specialuppdrag. I övrigt kan man ligga i en skogsbacke och äta blåbär och läsa en god bok. Utom att det självklart fordras att man följer föreskrifterna och kommer i tid till maten.

Privat företagsamhet

Är man en ekonomiskt sinnad ung man finns alla möjligheter till privat företagsamhet. Det interna myntsysteem med put ger varje liten deltagare ett hum om vad inflation innebär. När telefonisterna för en tid sedan begärde ökade lö-

ner insåg man genast vad det skulle innebära för övriga löneavtal.

En ung man på tretton somrar — det är minimiåldern — satt och målade tunnor för pappersavfall. Med glad min, för det gav honom 6 put i timmen. Och så hoppades han få göra kökshandräckning på söndagen, vilket skulle ge honom ännu en hacka. Han började snart känna sig förmögen. Men pratar han efter klockan tio på kvällen kan det snabbt kosta honom 40 put i böter, svär han får han betala 3 put på stället, vill han paddla i kanot kostar det 1 put i kvarten. Så om-sättningen är det inget fel på.

Bäst på sjön

Den sjöintresserade är kanske den som har det allra bäst ställt på Sommarhemmet. I hamnen som endast får beträdas av simkunniga — den enda pojke som inte kan simma håller just på att lära sig — ligger 5 segelbåtar, 4 motorbåtar, 4 slupar,

8 roddbåtar och 21 kanoter. En fänrik från flottan är förlagd hit och lär ut allt om sjön, navigation, semaforering, knopar, etc. Ibland gör man turer på ett par dagar under inspektion. Och ett utmärkt kortsystem på hamnkontoret gör det möjligt att hålla alla utlånade båtar under kontroll så att ingen kan försvinna obemärkt. Det skvätter och stänker av badande nere vid stranden, det stöjas och skrattas och skriks. Och jargongen är rå men hjärtlig.

Vad som finns i denna stad, ungefär ett tjugotal hus, är allt snickrat och anlagt av generationer pojkar. Staden föddes 1938, och allt har hunnit bli väl utprovat och fått hävd. Den tekniskt intresserade kan hjälpa till med de mycket väl utvecklade radio- och telefonnäten. Vill man höra ett speciellt program på radion men inte har tid just när det sänds, kan man beställa bandning av det och uppspelning en viss tid, då det sänds över en viss apparat där lyssnaren önskar. En underbar syssla för blivande ingenjörer!

Den som är händig och praktiskt lagd kan måla skottkärror eller köra ved eller snickra i den mycket välutrustade snickarboden. Och för allt får man put. Att strax göra av med igen.

Kuratorn som gjorde stan

Vem är det nu som har hittat på att stadsfullmäktige skall tillsätta tjänsterna i denna lilla stad, att rådsturätten handhar alla brott, såsom bortrövande av stadskassan eller pajkastning under söndagsmiddagen? Vem orkar hålla allting i gång? Jo, det gör kurator Sigge Bruce.

Han har tillbringat 23 somrar här, har planerat och ordnat och tigt pengar. För bakom Sommarhemmet står en stiftelse som är fattig. Och pojkarnas pensionsavgifter, 400 kronor för 36 dagar i två omgångar räcker inte så långt. Följden är att de otroligt välhållna facken i verktygsboden är bakvända kasserade postfack, att vedkärrorna blivit målade och lagade efter att tidigare ha legat på en soptipp etc. Sämt fordrar pla-

nering och arbetskraft. Arbetskraften är villig och betalas i put, och planeringen är alltså chefens jobb. Assisterad av sex sju ledare med långvarig erfarenhet från Sommarhemmet och ofta studentexamen bakom sig.

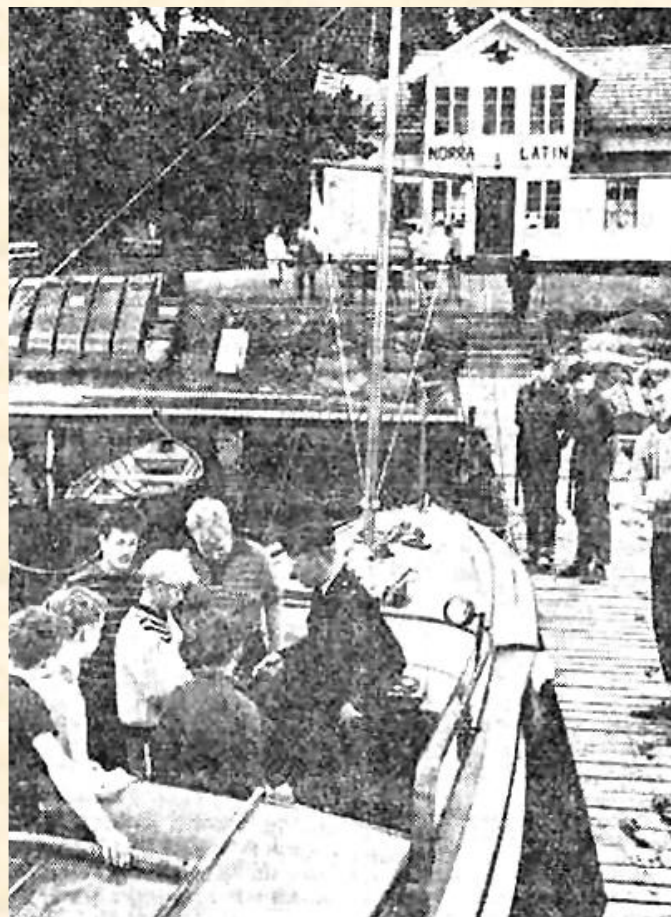
Den gode kuratorn verkar att trivas ypperligt, hans killar lyder hans minsta vink, men har ändå något ganska tilltalande respektlöst i ögonvrån. Det är ingen kadaverdisciplin som råder här.

Bara på två håll är man mycket sträng — vid hamnen, där tillvaron har risker, och vid tvätthuset. För en flicka verkar det ganska förbluffande att alla pojkarna måste passera ett strålkastarbälte för inspektion av öron och hals innan de får gå till kojs på luckorna. Men rena öron är förstås ganska trevligt.

På det här lägret skulle man vilja skicka en son. Om han hörde till den sorts pojkar som över huvud taget passar på ett läger. För själv-

klart kan inte alla lika lätt anpassa sig till uppgjorda mönster eller låta bli att längta hem till mamma.

Vanni

Motorbåten "Sindra" har just kommit in, och fänrik Bengt Samuelsson går igenom dagens övningar med Hans Sommerfeldt, Björn Wittrock, Hans Clausén, Jonas Frisk, Claes Löfgren och Leif Törnqvist.

Utanför polistationen — som vid vissa timmar på dagen förvandlas till bibliotek med 800 goda böcker, vid andra tider till rådsturätt — grips just en farlig brottaling. Tyvärr hann vi inte uppfatta brottet, men brottalingens namn är Finn Larsen, körd i skottkärra av Kjell Larsen. De båda nitiska konstaplarna är Michael Goldberg och Jan Hammarström.

Stadsfullmäktiges ordförande och partichefen Björn Sköldenberg tittar in på hamnkontoret till hamnbiträdet Lars Bolin.

S L U T